

En sten vid en väg

Ungefär tio meter från vägen ligger en sten, på sluttningen ner mot Skärmnäsmossen. Stenen har inte blivit övervuxen av gräs och buskar för runt omkring den växer tallar, och markvegetationen är sparsam. Den stenen har liksom alla andra stenar sin historia och en liten bit av den vill jag berätta nu.

Vägen var en gång förbindelsen mellan byn Skärmnäs och bruksorten Borgvik. Numera är den bara farbar en bit, sedan har skogen tagit över så man knappt kan se var den har gått. Men på mina morföräldrars tid kunde man köra där med häst och vagn. Fram till 1940-talet användes den av bönderna som brukade åkermarken på en plats som heter Gammelrönninga och som numera är skogbevuxen. Lite längre bort från byn på en plats som förr kallades Hästbröten ligger en liten timrad stuga som byggdes av mina föräldrar på 1940-talet. Där tillbringade jag alla mina somrar under några årtionden.

Min pappa var lärare och vistelsen i den lilla stugan varade hela sommarlovet. Det fanns inga andra hus i närheten så min storebror och jag fick leka med varann och med allt som fanns där, i skogen, vid bäcken, vid sjöstranden där det fanns en eka och en mjärde som ibland kunde innehålla abborrar.

Det var inte bara lek. Det fanns också ett krav på att vi söner i mån av förmåga skulle hjälpa till med arbetet som krävdes för att kunna bo på denna ensliga plats. Ved behövdes och det fanns gott om träd att fälla, såga och hugga. Mjölk hämtades varje dag från byn. Till handelsboden var det några kilometer att cykla. Bil hade vi inte förrän på femtiotalet när jag kom i tonåren. Och att man skulle kunna köra bil på denna gamla väg var inte självklart. Den var stenig och knagglig och på många ställen hade diken växt igen så det fanns surhål där man lätt kunde fastna.

Så länge marken brukades i Gammelrönninga gick det ganska bra att ta sig så långt som dit med bil. Men sedan var det inga andra än vi som hade intresse av någon farbar väg. Visst behövdes det väg för skogsbrukets skull men att man skulle kunna köra där med bil fick bli min pappas projekt.

Redan några år innan vi fick råd och möjlighet att ha bil pågick arbetet med att ställa vägen i ordning. Jag minns att jag tyckte det var mödosamt och trist att behöva vara med och gräva diken. Nu efter många år förstår jag att det där arbetet var nyttigt för mig. Min pappa som var bondson hade ett lugnt och metodiskt sätt att arbeta. Medan vi grävde småpratade vi och allt eftersom diken blev klara fick vi uppleva glädjen i att se inte bara allt som återstod utan också det som var gjort.

Gräva diken var viktigt. och det måste också göras trummor där vattnet kunde ledas bort på nersidan av vägen. Pappa var skicklig på att hitta flata stenar och lägga dem så att vattnet skulle kunna rinna undan utan att man behövde använda några rör. På några ställen fanns bergknallar som måste sprängas bort. Hålen borrades för hand med en borr som skulle vridas lite mellan varje slag med släggan. För själva sprängningen anlätades min kusin Pelle som hade gått en kurs i hantering av dynamit.

Och så var det stenarna. Där det sticker upp en sten ur en väg är man förstås angelägen om att den inte ska

sticka upp så långt att den kan skada en bil som försöker ta sig fram där. I någon mån kan man klara sig med att fylla på med sand runt omkring. Men sand var det ont om så lösningen blev för det mesta att avlägsna stenen genom att gräva upp den och fylla igen hålet.

Innan man började gräva upp en sten gällde det förstås att skaffa sig en uppfattning om hur stort jobb det skulle bli. Och ett bra sätt att undersöka stenar är att slå på dem med spettet och lyssna på klangen. Är det en bit av urberget som sticker upp är det ju ingen ide att gräva.

Den sten jag berättade om nyss låg på ett känsligt ställe precis på krönet av en backe. Testet med spettet visade att det inte var någon liten sten, och om det var en stor sten eller en bit av berget var inte lätt att avgöra. Att bygga upp vägbanan så den täckte det som stack upp skulle vara svårt så det var bäst att försöka få bort den om det nu var en stor sten.

Pappa bestämde att vi skulle börja gräva för att se vad det var vi hade att göra med. När jag säger "vi" så är jag förstås medveten om att det var pappa som gjorde jobbet och att min insats vägde lätt emot hans. Men när jag tänker tillbaka så tror jag att jag lärde mig en del av pappas lugna sätt att arbeta och att det var nyttigt att hålla på med något fysiskt ansträngande utan att ge upp när det började kännas motigt.

Stenen visade sig vara en riktig bamse. Att få den att röra sig med hjälp av spett verkade nästan omöjligt. Men med flera spett på samma gång började den motvilligt att röra sig. Med spakar gjorda av små trädstammar kunde vi börja få upp den bit för bit, så att vi kunde få ner andra stenar i gropen som hindrade den att falla tillbaka när vi tog nya tag. Det var många timmars arbete men till sist kunde vi vicka upp stenen över kanten på gropen. Och att sedan få den att rulla till vägkanten och vidare en bit nedför sluttningen var ett ögonblick av triumf.

Stenar har sin historia som sagt. Ögonblicket när stenen rullade över vägkanten var en försvinnande liten del av den här stenens historia. Men det kommer mig att tänka på en rad ur en dikt som jag tyvärr inte vet vem som skrivit men som ofta kommer för mig. Den lyder så här: "Stenarna lever så långsamt att de inte hinner märka att vi existerar".

Texten är utskriven från Poeter.se

Författaren stenhur med Poeter.se id #23469 innehar upphovsrätten